

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 8 april 2026
Betreft Ontwikkeling mestproductie

Ons kenmerk
DGA-PAV / 105441083

Geachte Voorzitter,

Tijdens de behandeling van de Wet tot wijziging Meststoffenwet in verband met de maximale mestproductie (36.618) op 12 november 2024 is toegezegd uw Kamer te informeren over de voortgang van de ontwikkeling van de mestproductie (T03947). Met deze brief doe ik die toezegging gestand. In deze brief ga ik, zoals verzocht door de Tweede Kamer¹, ook in op de meest actuele inschatting van de deelname aan de Lbv en Lbv-plus en het effect daarvan op de mestproductie.

Op mijn verzoek stelt het CBS na afloop van ieder kwartaal een berekening samen van de verwachte fosfaat- en stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel. Op 8 april 2026 heeft het CBS de vierde kwartaalrapportage 2025² gepubliceerd. De vierde kwartaalrapportage 2025 geeft een momentopname van de verwachte fosfaat- en stikstofexcretie en het ruweiwitgehalte over geheel 2025 op basis van de op 1 januari 2026 beschikbaar gekomen nieuwe en actuele gegevens over de omvang van de rundveestapel, de melkproductie per koe, de beschikbaarheid en samenstelling van krachtvoer en ruwvoer. Voor de omvang van de overige dieren is uitgegaan van de (geactualiseerde) voorlopige cijfers van de Landbouwtelling op peildatum 1 april 2025, met uitzondering van pluimvee waarbij is uitgegaan van peildatum 1 december 2025.

Ook in deze vierde kwartaalrapportage is er sprake van een mate van onzekerheid in de prognose van de fosfaat- en stikstofexcretie in 2025. Die onzekerheid is een gevolg van het feit dat er nog geen definitieve cijfers bekend zijn over de hoeveelheden en samenstelling van het ruwvoer en krachtvoer. Hierdoor is het CBS in zijn berekening uitgegaan van voorlopige cijfers, zoals het ook is uitgegaan van voorlopige cijfers over de omvang van de veestapel. De in tabel 1 en tabel 2 vermelde cijfers betreffen dan ook een verwachting van de mestproductie. De definitieve mestproductiecijfers over 2025 zullen in het najaar van 2026 bekend worden.

¹ Motie Vedder c.s., Kamerstukken II 2025/26, 33 037, nr. 621

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2026/monitor-fosfaat-en-stikstofexcretieindierlijke-mest-vierde-kwartaal-2025>

Verwachte mestproductie 2025

De door het CBS voor 2025 verwachte fosfaat- en stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel is weergegeven in tabel 1 respectievelijk tabel 2.

Tabel 1: Momentopname van de verwachte fosfaatexcretie van de Nederlandse veestapel over 2025 (in miljoen kg)

	Plafond 2025	1 ^e kw. 2025	2 ^e kw. 2025	3 ^e kw. 2025	4 ^e kw. 2025
Nationaal	135,0	142,7	140,6	141,6	140,7
Melkvee	71,8	73,6	73,8	74,6	75,0
Varkens	27,8	32,3	30,2	30,3	29,7
Pluimvee ¹	20,3	20,7	20,4	20,0	19,8
Overig ²	15,1	16,1	16,1	16,7	16,3

N.B. Door afrondingen kan de som van de cijfers afwijken van het totaal.

Tabel 2: Momentopname van de verwachte stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel over 2025 (in miljoen kg)

	Plafond 2025	1 ^e kw. 2025	2 ^e kw. 2025	3 ^e kw. 2025	4 ^e kw. 2025
Nationaal	440,0	433,7	428,1	433,7	432,9
Melkvee	267,8	252,8	252,8	257,3	259,3
Varkens	70,3	80,1	75,1	75,2	73,8
Pluimvee ¹	48,4	48,5	48,1	47,1	46,7
Overig ²	53,5	52,4	52,1	54,2	53,1

N.B. Door afrondingen kan de som van de cijfers afwijken van het totaal.

- 1) Het sectoraal plafond voor de pluimveehouderij heeft alleen betrekking op de mestproductie van die diersoorten waarop het stelsel van pluimveerechten van toepassing is, te weten kippen en kalkoenen.
- 2) Voor 'overig' is in de Meststoffenwet geen sectoraal plafond vermeld. Het hier vermelde plafond is afgeleid van het nationale plafond en de plafonds voor melkvee, varkens en pluimvee

Uit tabel 1 en 2 blijkt dat het CBS verwacht dat in 2025 de fosfaatexcretie van de Nederlandse veestapel het nationale plafond met 4,2% zal overschrijden. De stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel in 2025 zal naar verwachting 1,6% onder het nationale plafond uitkomen. Vergeleken met de vorige kwartaalrapportage is de verwachte excretie van fosfaat en stikstof afgenomen als gevolg van een afname in het aantal varkens en pluimvee.

Potentieel effect LBV en LBV-plus op mestproductie

Op 12 januari 2026 stonden er bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in het kader van de beëindigingsregelingen Lbv en Lbv-plus 960

verleningsbeschikkingen³ geregistreerd. Veehouders die in het kader van de Lbv of de Lbv-plus een subsidieaanvraag hebben ingediend, hebben daarbij moeten aangeven hoeveel productierechten doorgehaald moeten worden. Hiermee is het mogelijk om een indicatie te krijgen van het potentiële effect van deelname aan deze regelingen op de mestproductie vanuit de melkvee-, varkens- en pluimveehouderij. De vleeskalverhouderij kent geen systeem van productierechten, maar door uit te gaan van het gemiddeld aantal in een kalenderjaar gehouden dieren, is het ook voor deze sector mogelijk om een indicatie te krijgen van het potentiële effect van deelname aan deze regelingen op de mestproductie. Op basis van de op 12 januari 2026 bij RVO geregistreerde verleningsbeschikkingen gaat het om 2.034.708 fosfaatrechten, 1.188.216 varkensrechten, 5.117.727 pluimveerechten en 90.873 vleeskalveren.

Als alle veehouders van peildatum 12 januari 2026 daadwerkelijk tot beëindiging overgaan, dan komt het potentiële effect op de nationale mestproductie uit op een vermindering van 9,7 miljoen kilogram fosfaat en 26,8 miljoen kilogram stikstof. Omdat niet aannemelijk is dat alle veehouders daadwerkelijk zullen stoppen, is in tabel 3 een inschatting weergegeven van de mestproductie bij een verondersteld deelnamepercentage van 90% van de groep veehouders van peildatum 12 januari 2026.

Tabel 3: Inschatting van de mestproductie op termijn (2026/2027) op basis van de gerealiseerde mestproductie 2024 en het potentiële effect van deelname aan Lbv en Lbv-plus bij 90% deelname (in miljoen kg)

	Nationaal		Melkvee		Varkens		Pluimvee	
	fosfaat	stikstof	fosfaat	stikstof	fosfaat	stikstof	fosfaat	stikstof
Productie ¹	146,7	448,9	76,7	265,2	32,3	80,1	20,6	48,5
Effect ²	8,7	24,1	1,8	6,3	4,6	12,4	1,8	3,6
Inschatting	138,0	424,8	74,9	258,9	27,7	67,7	18,8	44,9
Plafond	135,0	440,0	71,8	267,8	27,8	70,3	20,3	48,4
Overschrijding ³	3,0	-15,2	3,1	-8,9	-0,1	-2,6	-1,5	-3,5

¹) Betreft de in 2024 gerealiseerde mestproductie (*bron: CBS*)

²) Betreft het potentiële effect op de mestproductie bij 90% deelname aan Lbv en Lbv-plus op basis van de op 12 januari 2026 bij RVO geregistreerde verleningsbeschikkingen.

³) Er is sprake van een overschrijding van het plafond als het vermelde getal positief (+) is. Is het getal negatief (-) dan is er sprake van een onderschrijding van het plafond.

Het volledige effect van deelname aan Lbv en Lbv-plus zal niet al in de definitieve mestproductiecijfers over 2025 tot uiting komen, maar in de loop van de twee jaren daarna. Ingeschat wordt dat het nationaal fosfaatproductieplafond op

³ Met verleningsbeschikkingen wordt hier bedoeld het aantal subsidieverleningen op 12 januari 2026 die niet zijn ingetrokken (omdat een veehouder bijvoorbeeld heeft besloten niet tot beëindiging over te gaan of niet binnen de vastgestelde termijn aan de vereisten uit de subsidieregeling heeft voldaan).

termijn met 2,2% (+ 3,0 miljoen kg) overschreden wordt, terwijl het nationaal stikstofplafond met 3,5% (- 15,2 miljoen kg) onderschreden wordt.

Op basis van de vierde kwartaalrapportage verwacht het CBS op nationaal niveau dat in 2025 de fosfaatproductie hoger zal zijn dan het nationale productieplafond. Op sectoraal niveau verwacht het CBS dat in 2025 de fosfaatproductie van melkvee en varkens boven het sectorale fosfaatproductieplafond uitkomt. Voor wat betreft de nationale stikstofproductie verwacht het CBS dat deze in 2025 lager zal zijn dan het nationale productieplafond. Op sectoraal niveau verwacht het CBS dat alleen de stikstofproductie van varkens in 2025 hoger uit zal vallen dan het sectorale stikstofproductieplafond.

De definitieve cijfers over de mestproductie in 2025 zullen in het najaar van 2026 beschikbaar komen. Op dit moment beschik ik nog niet over de prognose van de mestproductie in 2026. Deze prognose publiceert het CBS in de eerste kwartaalrapportage 2026, die naar verwachting begin juni beschikbaar zal zijn. Ik zal uw Kamer dan nader over de ontwikkeling van de mestproductie informeren.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum aangemaakt

25 maart 2026

Kenmerk

DGA-PAV / 105437996

nota
TER BESLISSING

Publicatie CBS-monitor Fosfaat- en stikstofexcretie
in dierlijke mest, vierde kwartaalrapportage 2025

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Aanleiding

Op 8 april 2026 publiceert het CBS de vierde kwartaalrapportage 2025 van de CBS-monitor fosfaat- en stikstofexcretie in dierlijke mest met daarin gegevens over de verwachte mestproductie in 2025. Op dezelfde dag worden de Eerste en Tweede Kamer hierover schriftelijk geïnformeerd, waarbij op verzoek van de Tweede Kamer (motie Vedder c.s.) ook het effect van deelname aan de vrijwillige beëindigingsregelingen Lbv en Lbv-plus op de mestproductie wordt betrokken.

Geadviseerd besluit

Uw wordt geadviseerd:

- de brieven aan de Eerste en de Tweede Kamer te ondertekenen.

Kernpunten

- Het CBS verwacht op basis van een voorlopige prognose dat in 2025 de fosfaatexcretie van de Nederlandse veestapel het nationale plafond met 4,2% zal overschrijden. De stikstofexcretie van de Nederlandse veestapel in 2025 zal naar verwachting 1,6% onder het nationale plafond uitkomen.
- Op sectoraal niveau verwacht het CBS dat in 2025 de melkveehouderij het sectoraal fosfaatproductieplafond zal overschrijden en dat de varkenshouderij zowel het sectoraal fosfaatproductieplafond als ook het sectoraal stikstofproductieplafond zal overschrijden.
- Op basis van de gegevens van RVO over de deelname aan LBV en LBV-plus per 12 januari 2026 en bij een veronderstelde, definitieve deelnamepercentage van 90% is de inschatting dat op termijn de mestproductie in de varkenshouderij voor zowel fosfaat als stikstof lager zal zijn dan het sectorale mestproductieplafond.
- Definitieve cijfers over de mestproductie in 2025 zullen in het najaar van 2026 beschikbaar komen.

- Pas dan zal duidelijk worden of er ook daadwerkelijk sprake is van een overschrijding van de nationale en sectorale mestproductieplafonds en of aanvullende maatregelen getroffen moeten worden.
- Zo er al aanvullende maatregelen getroffen moeten worden, dan zullen deze geplaatst moeten worden in de context van de opgaven uit het coalitieakkoord, die belegd zijn in de ministeriële taskforce landbouw, natuur en stikstof.
- De belangstelling politiek en maatschappelijk voor de (cijfers uit de) CBS-kwartaalrapportages en de Kamerbrieven hierover is groot.
- De verwachting is dat vooral de varkenshouderij zeer kritisch zal zijn op de (cijfers uit de) vierde kwartaalrapportage 2025, omdat het CBS is uitgegaan van de dieren die op 1 april 2025 gehouden werden en in deze cijfers nog geen rekening is gehouden met een afname van de mestproductie in 2025 als gevolg van beëindiging van veehouderijlocaties na 1 april 2025.
- In is de laatste alinea van de brief is het vervolgproces weergegeven.

Toelichting

- Op verzoek van LVVN stelt het CBS aan het einde van ieder kwartaal een berekening samen van de verwachte mestproductie in het lopende jaar door de Nederlandse veestapel.
- Voor de vierde kwartaalrapportage 2025 baseert het CBS zich bij de berekening voor het aantal dieren op de I&R-gegevens per 1 januari 2026 voor runderen en de landbouwtelling 2025 met voor het aantal varkens 1 april 2025 als peildatum en voor het aantal kippen 1 december 2025 als peildatum.
- Het effect van deelname aan de vrijwillige beëindigingsregeling Lbv en Lbv-plus op het aantal varkens en daarmee de verlaging van de mestproductie in de varkenshouderij komt hierdoor niet of nauwelijks tot uiting in de vierde kwartaalrapportage 2025.
- Er is dus sprake van een zekere mate van onzekerheid over de door het CBS verwachte overschrijding van het sectorale mestproductieplafond voor de varkenshouderij.
- Te verwachten is dat pas in de tweede kwartaalrapportage 2026, die onder meer gebaseerd is op het voorlopige aantal dieren in de landbouwtelling 2026, het effect van deelname aan de Lbv en Lbv-plus op de mestproductie door de Nederlandse veestapel duidelijker tot uiting zal komen.
- De tweede kwartaalrapportage 2026 zal naar verwachting in de loop van augustus 2026 gepubliceerd worden.